

RAADSVOORSTEL

Rv. nr.: 19.0068

B en W-besluit d.d.: 28-5-2019

B en W-besluit nr.: 19.0263

Naam programma:

06 Stedelijke ontwikkeling

Onderwerp

Vaststelling Omgevingsvisie Leiden 2040 1.0-versie

Aanleiding:

Het bestuur van Leiden heeft in 2018 uitgesproken behoefte te hebben aan een breed gedragen visie voor de ontwikkeling van Leiden richting 2040: een Omgevingsvisie Leiden 2040. Op basis van deze visie kan de gemeente samen met inwoners, bedrijven, corporaties, organisaties en andere initiatiefnemers gericht werken aan de grote opgaven waarvoor Leiden staat. Met name de behoefte aan duizenden extra woningen en bijbehorende voorzieningen (verstedelijking), de energietransitie, aanpassing aan klimaatverandering en biodiversiteitsverbetering (verduurzaming) en het werken aan een inclusieve sociale stad. De omgevingsvisie is één van de verplichte instrumenten onder de Omgevingswet. De omgevingsvisie moet bijdragen aan de vier verbeterdoelen van de Omgevingswet, namelijk het gebruiksgemak verhogen, een meer integrale benadering stimuleren, meer bestuurlijke afwegingsruimte en de processen versnellen en verbeteren. In het collegeakkoord is afgesproken dat de gemeenteraad de omgevingsvisie in de eerste helft van 2019 kan vaststellen.

Vanaf 8 maart heeft de ontwerp-omgevingsvisie voor een periode van 6 weken ter inspraak gelegen. In deze periode zijn 18 inspraakreacties binnengekomen. Deze inspraakreacties zijn samengevat en beantwoord in de inspraaknota. Deze inspraaknota ligt nu tezamen met de Omgevingsvisie Leiden 2040 ter besluitvorming voor.

Doel:

Op hoofdlijnen richting geven aan ontwikkeling, gebruik, beheer, behoud en bescherming van de fysieke leefomgeving in Leiden door middel van vaststelling van de Omgevingsvisie Leiden 2040 (versie 1.0).

Kader:

- *Omgevingswet*

De omgevingsvisie is één van de juridisch verplichte instrumenten uit de Omgevingswet. De Omgevingswet vervangt vanaf 1 januari 2021 het huidige stelsel van wetgeving voor de fysieke leefomgeving. De Omgevingswet heeft vier "verbeterdoelen":

1. Het omgevingsrecht moet inzichtelijk, voorspelbaar en gemakkelijk in het gebruik zijn.
2. De leefomgeving moet op een samenhangende manier centraal staan in beleid, besluitvorming en regelgeving.

3. Een actieve en flexibele aanpak moet overheden meer afwegingsruimte bieden om doelen voor de leefomgeving te bereiken.

4. Besluitvorming over projecten in de leefomgeving moet sneller en beter.

De Omgevingsvisie Leiden 2040 is ontwikkeld onder de vlag van het Leidse programma voor de implementatie van de Omgevingswet; het Programma Leiden 2040.

- *Regionale agenda voor de omgevingsvisie 2040 "Hart van Holland"*

De regionale agenda voor de omgevingsvisie 2040 'Hart van Holland' fungeert als kader voor de onze omgevingsvisie. De Omgevingsvisie Leiden 2040 (versie 1.0) sluit aan bij de gemaakte afspraken uit de regionale agenda omgevingsvisie 'Hart van Holland'.

Overwegingen:

De Omgevingswet treedt op 1 januari 2021 in werking. De gemeenteraad kan een omgevingsvisie al vóór 2021 vaststellen als deze conform voorschriften uit de Omgevingswet wordt opgesteld. In Leiden wordt de Omgevingsvisie Leiden 2040 (versie 1.0) in 2019 vastgesteld. We doen dat om vanuit een breed gedragen visie te kunnen werken aan de grote opgaven waarvoor Leiden staat, zoals de behoefte aan duizenden extra woningen en bijbehorende voorzieningen (verstedelijking), de energietransitie, aanpassing aan klimaatverandering en biodiversiteitsverbetering (verduurzaming) en het werken aan een inclusieve sociale stad. De omgevingsvisie is een integraal instrument dat onderdeel is van het instrumentarium Omgevingswet. Andere instrumenten zijn de (gebieds)ontwikkelperspectieven, eventuele Omgevingsprogramma's en het Omgevingsplan. De instrumenten zijn allen integraal en dynamisch van aard.

Wanneer de Omgevingsvisie Leiden 2040 wordt vastgesteld, geldt de huidige wet (Wet ruimtelijke ordening: Wro) nog. Dit betekent dat de Omgevingsvisie Leiden 2040 nog gezien wordt als structuurvisie. Aangezien er maar één gemeentedeekkende structuurvisie kan vigeren, wordt de oude Structuurvisie Leiden 2025 uit 2009 (herziening in 2011) ingetrokken. Zie ook besluitpunt 5.

Financiën:

In het Financieel Perspectief Verstedelijking en Duurzaamheid, dat onderdeel is van de kaderbrief, wordt een eerste doorkijk gegeven in de voorlopige financiële consequenties van de in de omgevingsvisie opgenomen ambities.

De ambities in de omgevingsvisie zullen hun weerslag gaan vinden in verschillende investeringen en ontwikkelprojecten. Om tot realisatie van het voorgestelde beleid te komen zullen diverse instrumenten worden ingezet, waaronder de mogelijkheid van kostenverhaal.

De omgevingsvisie dient, als vervanger van de structuurvisie, als basis voor het verhalen van bovenplanse kosten. In de omgevingsvisie wordt de juridische basis gelegd voor het inrichten van een fonds voor kostenverhaal (genaamd Vereveningsfonds Fysieke leefomgeving). Dit fonds kan worden gebruikt als middel om over alle gebiedsontwikkelingen in de gemeente een gemiddeld percentage sociale woningbouw te kunnen realiseren. De volledige werking van dit fonds en het daadwerkelijk inrichten ervan zal in een Nota kostenverhaal Fysieke leefomgeving door het college worden uitgewerkt, waarna deze nota wordt aangeboden aan de gemeenteraad.

Het wettelijk instrumentarium voor kostenverhaal zal onderdeel gaan uitmaken van de Omgevingswet. Op het moment van opstellen van deze omgevingsvisie is nog onduidelijk hoe dit

precies vormgegeven wordt. Dit heeft te maken met het feit dat de Aanvullingswet grondeigendom Omgevingswet (waarin onder andere het kostenverhaal wordt geregeld) nog niet definitief is. De volledige uitwerking van het kostenverhaalinstrumentarium zal tevens zijn weerslag vinden in het Aanvullingsbesluit grondeigendom Omgevingswet en het Omgevingsbesluit, beiden nog niet vastgesteld. Omdat met deze omgevingsvisie de structuurvisie van Gemeente Leiden wordt ingetrokken, wordt, tot definitieve inwerkingtreding van de Omgevingswet, in deze uitvoeringsparagraaf de basis gelegd conform het instrumentarium uit de Wet ruimtelijke ordening om tot kostenverhaal over te gaan.

Inpraak/participatie:

De gemeente Leiden heeft een motiveringsplicht conform artikel 2.1.1 uit het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) om te verantwoorden met wie er geparticipeerd is, wat uit deze participatie naar voren is gekomen en wat hier mee gedaan is. In de omgevingsvisie is het uitgebreide participatieproces beknopt beschreven. Daarnaast is een participatieverslag opgesteld. Deze is als bijlage toegevoegd. In dit participatieverslag is het gehele traject beschreven, gevisualiseerd en geëvalueerd.

Conform de Participatie- en inspraakverordening heeft de ontwerp-omgevingsvisie Leiden 2040 (versie 1.0) voor een periode van 6 weken ter visie gelegen. Inwoners van Leiden en andere belanghebbenden hebben een inspraakreactie kunnen indienen op de ontwerp-omgevingsvisie. Gedurende deze zes weken zijn ook twee inloopavonden georganiseerd. Op deze avonden konden burgers en belanghebbenden voor (inhoudelijke) vragen langskomen. Er zijn 18 inspraakreacties binnengekomen. Alle inspraakreacties zijn samengevat en beantwoord in de bijgevoegde inspraaknota.

Vervolgproces:

Deze omgevingsvisie is een eerste versie. Telkens wanneer daartoe aanleiding bestaat, kan deze door de gemeenteraad worden verrijkt en aangevuld. Het college zal daartoe voorstellen doen. Op die manier kunnen hoofdlijnen van nieuw beleid (bijvoorbeeld voor economie, wonen of mobiliteit) onderdeel worden van de integrale omgevingsvisie.

De omgevingsvisie is een "levend document", een "groeidocument" en continu in ontwikkeling. In volgende versies zal een doorontwikkeling van het instrument plaatsvinden. Na vaststelling van versie 1.0 zal de omgevingsvisie vóór invoering van de omgevingswet op 1 januari 2021 ten minste één maal verrijkt en aangevuld worden. Nieuwe inzichten voor specifieke beleidsthema's en uitwerkingen van specifieke gebieden krijgen dan een plek in de omgevingsvisie. Zo ontstaat versie 1.1 van de omgevingsvisie. In versie 1.1 zullen in ieder geval de hoofdlijnen van de volgende beleidsonderwerpen worden verwerkt in de integrale omgevingsvisie:

- mobiliteit (naar aanleiding van de mobiliteitsvisie, die naar verwachting in het najaar van 2019 gereed is);
- economie en bedrijventerreinen (op basis van de nieuwe regionale bedrijventerreinenstrategie, die nu in ontwikkeling is);
- ontwikkelperspectief Zuidwest (vaststelling door de gemeenteraad is voorzien direct na de zomer van 2019);
- woonbeleid (op basis van de nieuwe woonvisie).

Ook hoofdlijnen van ander nieuw beleid voor de fysieke leefomgeving kunnen (en zullen) worden verwerkt in de omgevingsvisie versie 1.1, wanneer daartoe aanleiding is. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn voor beleid op het gebied van energietransitie en klimaatadaptatie.

Bij de totstandkoming van versie 1.1 van de omgevingsvisie zal ook een omgevingseffectrapportage worden toegevoegd. In de omgevingseffectrapportage worden de milieugevolgen en andere omgevingsgevolgen van doelstellingen en ambities in kaart gebracht. De omgevingseffectrapportage is daarmee breder van opzet dan een milieueffectrapportage (m.e.r.). De uitkomsten van deze nog uit te voeren omgevingseffectrapportage kunnen leiden tot voorstellen om de omgevingsvisie op onderdelen aan te passen. Daarnaast wordt in de periode tot 2021 gestreefd naar een “digitaal locatiegebonden (objectgericht) omgevingsvisie”, zodat de omgevingsvisie opgenomen kan worden in het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).

Verder zullen de Leidse waarden, de trends en ontwikkelingen en de verhaallijnen uit de Omgevingsvisie 1.0 verder geconcretiseerd worden in ambities en doelen in de omgevingsvisie 1.1. Deze ambities en doelen zullen ook gekoppeld worden aan specifieke plekken, hele wijken of aan heel de stad. Dit maakt eens te meer duidelijk dat de Omgevingsvisie versie 1.0 geen einddocument is, maar de start van een nieuw proces. De Omgevingswet streeft naar een cyclisch beleidsproces, waarbij de volgende stappen elkaar telkens opvolgen: *beleidsontwikkeling* in een omgevingsvisie en programma's, *beleidsdoorwerking* in regels (het omgevingsplan), *beleidsuitvoering* door vergunningverlening en gebruik conform gestelde regels, *monitoring en evaluatie* van beleid, en uiteindelijk waar nodig vernieuwen of aanpassen van het beleid, de regels of de uitvoering.

Bijgevoegde informatie:

- Inspraaknota Omgevingsvisie Leiden 2040
- Omgevingsvisie Leiden 2040 (1.0)
- Bijlage bij de omgevingsvisie – al het vigerend beleid op de fysieke leefomgeving
- Participatieverslag
- Resultaten participatietrajecten

RAADSBESLUIT:

De raad van de gemeente Leiden:

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders (Raadsvoorstel 19.0068 van 2019), mede gezien het advies van de commissie,

BESLUIT

1. de Omgevingsvisie Leiden 2040 (versie 1.0) vast te stellen met de volgende inhoudelijke uitgangspunten;
 - a. De regionale agenda voor de omgevingsvisie Hart van Holland (door de gemeenteraad vastgesteld in 2017) wordt gebruikt als uitgangspunt voor de Leidse omgevingsvisie
 - b. Op basis van input uit participatieactiviteiten formuleren we zeven Leidse waarden voor ontwikkeling van de stad, te weten:
 - i. Verbonden met elkaar;
 - ii. Compact en nabij;
 - iii. Waterstad;
 - iv. Groen versterken;
 - v. Kennis maken, delen en overdragen;
 - vi. Historie koesteren;
 - vii. De stad is van ons allemaal.
 - c. De constatering dat er nieuwe ruimtevragen voortvloeien uit:
 - i. Bevolkingsgroei;
 - ii. Energietransitie;
 - iii. Klimaatverandering;
 - iv. Circulaire economie.
 - d. De constatering dat de volgende thema's een ander gebruik van de ruimte in de stad vergen:
 - i. Duurzame mobiliteit;
 - ii. Gezondheid;
 - iii. Inclusiviteit;
 - iv. Werken in de stad.
 - e. De constatering dat deze nieuwe ruimtevragen en aanleidingen voor ander gebruik van de ruimte in de stad een impact hebben op alle wijken van de stad;
 - f. Zes verhaallijnen voor de ontwikkeling van de stad, met als thema's:
 - i. Stad van historie en cultuur;
 - ii. Groene en gezonde stad;
 - iii. Stad voor iedereen;
 - iv. Stad van onderwijs, kennis en werk;
 - v. Verbonden stad;
 - vi. Waterstad.
 - g. Er zijn verscheidene gebieden in de stad waar tot 2040 een hoge potentie is voor duurzame verstedelijking; zes daarvan zijn al eerder opgenomen in de zogeheten Verstedelijkingsnotitie voor duurzame verstedelijking tot 2030 die de raad in december 2018 heeft vastgesteld, te weten:

- i. Het ruime Stationsgebied;
- ii. Omgeving voormalige industriezone (rondom westzijde Willem de Zwijgerlaan);
- iii. Omgeving oostzijde Willem de Zwijgerlaan;
- iv. Omgeving kruising Plesmanlaan – Haagse Schouwweg;
- v. Centrum van Leiden Zuidwest;
- vi. Omgeving Rooseveltstraat – Lammenschansdriehoek.

Van vier extra locaties gaan we de potentie voor duurzame verstedelijking tot 2040 nader onderzoeken, te weten:

- vii. Werninkterrein en directe omgeving;
 - viii. Humanities campus aan de Witte Singel;
 - ix. Bedrijventerrein De Waard;
 - x. Zone tussen Voorschoterweg en Vliet.
- h. De constatering dat er diverse vraagstukken zijn met invloed op het gebruik van de leefomgeving, maar in ieder geval rondom de volgende thema's, voor korte, middellange en lange termijn:
 - i. Economie;
 - ii. Mobiliteit;
 - iii. Klimaat en biodiversiteit;
 - iv. Luchtkwaliteit;
 - v. Veiligheid.
2. kennis te nemen van de Inspraaknota Omgevingsvisie Leiden 2040;
 3. in aanloop naar inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2021 de Omgevingsvisie Leiden 2040:
 - a. verder te verrijken met o.a. nieuwe beleidsinzichten;
 - b. verder inzichtelijk te maken hoe huidige beleid wordt opgenomen en vervalt;
 - c. als instrument verder te ontwikkelen;
 - d. een omgevingseffectrapportage uit te voeren;
 - e. digitaal goed te ontsluiten.
 4. met het oog op kostenverhaal ten behoeve van ontwikkeling van de fysieke leefomgeving:
 - a. het college te verzoeken een Nota Kostenverhaal Fysieke Leefomgeving op te stellen en ter vaststelling aan de gemeenteraad voor te leggen;
 5. de Structuurvisie Leiden 2025 uit 2009 (herzien in 2011) in te trekken (RV11.0104) de dag nadat de Omgevingsvisie Leiden 2040 is gepubliceerd.

Gedaan in de openbare raadsvergadering van 11 en 15 juli 2019,

de Griffier,

de Voorzitter,